

LEHDISTÖTIEDOTE nro 157/25

Luxemburgissa 18.12.2025

Unionin tuomioistuimen tuomio asiassa C-448/23 | komissio v. Puola (Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön ultra vires -valvonta – Unionin oikeuden ensisijaisuus)

Oikeusvaltio: Puolan perustuslakituomioistuin loukkasi useita unionin oikeuden perusperiaatteita, kun se sivuutti unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön

Unionin tuomioistuin toteaa myös, että Puolan perustuslakituomioistuin ei ole riippumaton ja puolueeton tuomioistuin, koska sen kolmen tuomarin ja presidentin nimittämiseen liittyi vakavia sääntöjenvastaisuuksia

Puolan perustuslakituomioistuin totesi kahdessa tuomiossaan, että eräät unionin perussopimusten määräykset – sellaisina kuin unionin tuomioistuin on niitä tulkinnut – ovat ristiriidassa Puolan perustuslain kanssa, ja katsoi nimenomaisesti, että unionin tuomioistuin on oikeuskäytännössään, joka koskee oikeutta tehokkaaseen oikeussuojaan,¹ ylittänyt toimivaltansa (ultra vires). Euroopan komissio piti kyseisiä tuomioita useiden unionin oikeuden perusperiaatteiden, mukaan lukien unionin oikeuden ensisijaisuus, vastaisena ja nosti Puolaa vastaan laiminlyöntikanteen unionin tuomioistuimessa. Unionin tuomioistuin hyväksyi kanteen ja katsoi, että Puola on laiminlyönyt velvoitteensa, koska Puolan perustuslakituomioistuin oli loukannut tehokkaan oikeussuojan sekä unionin oikeuden ensisijaisuuden, autonomian, tehokkuuden ja yhdenmukaisen soveltamisen periaatteita ja jättänyt tunnustamatta unionin tuomioistuimen ratkaisujen sitovan vaikutuksen. Unionin tuomioistuin hyväksyy komission kanteen myös siltä osin kuin se koski Puolan perustuslakituomioistuimen kolmen tuomarin ja presidentin nimittämiseen liittyviä vakavia sääntöjenvastaisuuksia, jotka saattoivat kyseenalaiseksi perustuslakituomioistuimen aseman unionin oikeudessa tarkoitettuna riippumattomana ja puolueettomana, laillisesti perustettuna tuomioistuimena.

Puolan perustuslakituomioistuin totesi 14.7. ja 7.10.2021 antamissaan kahdessa tuomiossa, että tietyt perussopimusten määräykset, sellaisina kuin unionin tuomioistuin on niitä tulkinnut, ovat ristiriidassa Puolan perustuslain kanssa. Tuomiot liittyivät Puolan oikeuslaitoksen riippumattomuutta koskevaan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön.

Näissä kahdessa tuomiossa kiistetään olennaisilta osin unionin tuomioistuimen kansallisille tuomioistuimille tunnustama toimivalta valvoa tuomarien nimittämismenettelyjen, mukaan lukien Puolan kansallisen tuomarineuvoston (Krajowa Rada Sądowictwa, jäljempänä KRS) päätökset, lainmukaisuutta ja lausua tällaisten menettelyjen puutteista.² Lisäksi niissä ei hyväksytty unionin tuomioistuimen määrittämiä välitoimia, jotka liittyivät Puolan tuomioistuinten organisaatioon ja toimivaltaan sekä niissä käytäviin menettelyihin.³

Euroopan komissio katsoi, että Puolan perustuslakituomioistuimen tuomiot ovat tehokasta oikeussuojaa koskevan periaatteen, unionin oikeuden autonomiaa, ensisijaisuutta, tehokkuutta ja yhdenmukaista soveltamista koskevien periaatteiden sekä unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön sitovaa vaikutusta koskevan periaatteen vastaisia,⁴ ja nosti Puolaa vastaan laiminlyöntikanteen unionin tuomioistuimessa.

Kanteessaan komissio tuo esiin myös sääntöjenvastaisuudet Puolan perustuslakituomioistuimen kolmen tuomarin⁵

ja presidentin⁶ nimittämisessä. Se katsoo, että Puolan perustuslakituomioistuin ei ole itsenäinen ja puolueeton, etukäteen laillisesti perustettu tuomioistuin.

Tuomiossaan **unionin tuomioistuin hyväksyy komission kanteen kokonaisuudessaan ja toteaa Puolan laiminlyöneen velvoitteitaan.**

Unionin tuomioistuin katsoo, että Puolan perustuslakituomioistuimen 7.10.2021 antama tuomio on ristiriidassa tehokasta oikeussuojaa koskevan periaatteen kanssa, koska siinä suljetaan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön vastaisesti pois kansallisten tuomioistuinten toimivalta valvoa tuomareiden nimittämismenettelyjen, mukaan lukien KRS:n päätökset virkanimityksiä koskevista ehdotuksista, laillisuutta ja lausua kyseisten menettelyjen puutteellisuuksista. Samoin Puolan perustuslakituomioistuin loukkasi 14.7.2021 antamassaan tuomiossa kyseistä periaatetta kieltäytyessään tunnustamasta unionin tuomioistuimen määräämien sellaisten välitoimien sitovaa vaikutusta, jotka koskivat Puolan tuomioistuinten organisaatiota ja toimivaltaa sekä niissä käytäviä menettelyä.

Riidanalaisissa tuomioissa myös kyseenalaistetaan unionin oikeusjärjestyksen keskeisiä osia, koska niissä sivuutetaan unionin oikeuden autonomiaa, ensisijaisuutta, tehokkuutta ja yhdenmukaista soveltamista koskevat periaatteet sekä tuomioistuimen oikeuskäytännön sitova vaikutus estämällä Puolan viranomaisia soveltamasta unionin primaarioikeuden normeja.

Unionin tuomioistuin muistuttaa, että **Puola ei voi vedota perustuslailliseen identiteettiinsä** kieltäytyäkseen noudattamasta SEU 2 artiklassa vahvistettuja yhteisiä arvoja, kuten oikeusvaltioperiaatetta, tehokasta oikeussuojaa ja oikeuslaitoksen riippumattomuutta. Kyseiset arvot ovat nimittäin perusta unionin, johon Puola on vapaaehtoisesti liittynyt, identiteetille. **Liittymisen jälkeen nämä arvot konkretisoituvat oikeudellisesti sitoviksi velvoitteiksi, joista jäsenvaltiot eivät voi vapautua.**

Lisäksi **kansalliset tuomioistuimet eivät voi yksipuolisesti määrittää unionille annettun toimivallan laajuutta ja rajoja.** Tällaiset kysymykset edellyttävät välttämättä unionin oikeuden tulkintaa ja kuuluvat perussopimuksilla luodussa unionin oikeusjärjestelmässä yksinomaan unionin tuomioistuinten toimivaltaan. Erityisesti unionin oikeusjärjestyksen autonomiaan ja tehokkuuteen liittyvät vaatimukset ovat esteenä sille, että unionin tuomioistuimen ratkaisuihin kohdistetaan ulkoista valvontaa silloin, kun se käyttää yksinomaista toimivaltaansa tulkita unionin oikeutta lopullisesti ja sitovasti ja valvoa unionin toimien laillisuutta. Kansallisten tuomioistuinten mahdolliset epäilyt unionin toimivallan laajuudesta tai unionin oikeuden toimen pätevyydestä sen vuoksi, että kyseessä oleva toimi mahdollisesti ylittää unionin toimivallan rajat tai että se on vastoin vaatimusta, jonka mukaan unionin on kunnioitettava jäsenvaltioiden kansallista identiteettiä,⁷ voidaan poistaa vain unionin tuomioistuimen kanssa ennakkoratkaisumenettelyn avulla käytävällä vuoropuhelulla. Näin on myös silloin, kun epäilykset koskevat unionin tuomioistuimen unionin oikeudesta tekemiä tulkintoja.

Unionin tuomioistuin toteaa vielä, että Puolan perustuslakituomioistuimen kolmen tuomarin nimittäminen joulukuussa 2015 ja sen presidentin nimittäminen joulukuussa 2016 tapahtuivat Puolan nimitysmenettelyjä koskevien perustavanlaatuisten säännösten vastaisesti. Tämän vuoksi **Puolan perustuslakituomioistuin ei täytä unionin oikeudessa tarkoitettuja vaatimuksia laillisesti perustamisesta, riippumattomuudesta ja puolueettomuudesta.**

HUOMAUTUS: Komissio tai jäsenvaltio voi nostaa jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen sellaista toista jäsenvaltiota vastaan, joka ei ole noudattanut unionin oikeuden mukaisia velvoitteitaan. Jos unionin tuomioistuin toteaa, että jäsenyysvelvoitteita ei ole noudatettu, kyseessä olevan jäsenvaltion on toteutettava tuomion noudattamisen edellyttämät toimenpiteet mahdollisimman pian.

Jos komissio katsoo, että jäsenvaltio ei ole toteuttanut tuomion noudattamisen edellyttämiä toimenpiteitä, se voi nostaa uuden kanteen, jossa se vaatii rahamääräisiä seuraamuksia. Jos jäsenvaltio ei ole ilmoittanut direktiivin

täytäntöönpanotoimenpiteistä komissiolle, unionin tuomioistuin voi komission ehdotuksesta määrätä seuraamuksista jo ensimmäistä tuomiota annettaessa.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido unionin tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti ja siitä mahdollisesti laadittu tiivistelmä](#) julkaistaan CURIA-sivustolla tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Jarosław Zasada ☎ +352 4303 2793.

Kuvia tuomion julistamistilaisuudesta on saatavilla [Europe by Satellite](#) -sivustolla. ☎ +32 2 296 4106.

Pysykää kuulolla!

¹ Oikeus vahvistetaan SEU 19 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa.

² Unionin tuomioistuimen tuomio 2.3.2021, A.B. ym. (Tuomareiden nimittäminen ylimpään tuomioistuimeen – Muutoksenhaku), [C-824/18](#) (ks. lehdistötiedote nro [31/21](#)) ja tuomio 6.10.2021, W. Ž. (Ylimmän tuomioistuimen ylimääräistä valvontaa ja julkisia asioita käsittelevä jaosto – Nimittäminen) [C-487/19](#) (ks. lehdistötiedote nro [173/21](#)).

³ Unionin tuomioistuimen 8.4.2020 antamalla määräyksellä komissio v. Puola (Tuomareita koskeva kurinpitojärjestelmä), [C-791/19 R](#) (ks. lehdistötiedote nro [47/20](#)) Puola veloitettiin keskeyttämään niiden säännösten soveltaminen, joilla ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaostolle annetaan toimivalta ratkaista tuomareita koskevat kurinpitoasiat. Toimenpiteen tarkoituksena oli turvata oikeus tehokkaaseen oikeussuojaan, koska kurinpitojaoston riippumattomuus ja puolueettomuus oli kyseenalaistettu.

⁴ Ks. komission [lehdistötiedote](#).

⁵ Puolan parlamentin alahuoneen Sejmin kahdeksannen vaalikauden kokoonpano valitsi joulukuussa 2015 kolme henkilöä korvaamaan tuomarit, joiden toimikausi oli päättynyt, vaikka seitsemännen vaalikauden Sejm oli jo valinnut näihin samoihin virkoihin kolme muuta tuomaria lokakuussa 2015. Puolan perustuslakituomioistuin katsoi 3.12. ja 9.12.2015 antamissaan tuomioissa, että kahdeksannen vaalikauden kokoonpano oli valinnut kolme tuomaria perustuslain vastaisesti. Joulukuussa 2015 valitut kolme henkilöä kuitenkin vannoivat virkavalan Puolan presidentin edessä ja saivat luvan astua virkaansa, kun taas lokakuussa 2015 valitut tuomarit eivät voineet astua virkaansa.

⁶ Yleiskokous, joka nimittää ehdokkaat kyseiseen virkaan, kutsuttiin koolle samana päivänä, jona sen oli määrä kokoontua, eivätkä kaikki perustuslakituomioistuimen tuomarit olleet mukana (yksi oli poissa). Neljästätoista läsnä olleesta tuomarista kahdeksan kieltäytyi osallistumasta äänestykseen ja vaati asian lykkäämistä, jotta 15. tuomari voisi olla läsnä. Presidentiksi myöhemmin nimitetty ehdokas valittiin viidellä äänellä, jossa olivat mukana ne kolme tuomaria, joiden nimitys oli jo riitautettu. Sellaisten ehdokkaiden esittämistä, joilla ei ollut tuomareiden enemmistön tukea, on pidetty Puolan perustuslain vastaisena.

⁷ SEU 4 artiklan 2 kohdan nojalla.